

HET BEGIN VAN DE FRANSE REPUBLIEK TE OOSTENDE (1)

door Jan COOPMAN

Toen de Franse Republiek de aanhechting van onze streken bij wet geregeld had stuurde zij twee "citoyens" om de stad in bezit te nemen : Nicolas MOREL, een handelaar, en Guislain MATHOREZ, procureur (avoué) in hun respectieve hoedanigheid van Commissaire Civil en Secrétaire Adjoint, zij woonden beiden te Duinkerke en logeerden hier in de Conciergerie (2).

Op 5 december 1792 hadden zij het stadsbestuur voorlezing gegeven van het Manifest van generaal DUMOURIER en van de ordonnantie verzonden vanuit het hoofdkwartier te Antwerpen (zie bijlage) en gaven opdracht om over te gaan tot de wettelijke verkiezing van het stadsbestuur en andere ambtenaren zoals de Verklaring van de Mensenrechten het voorschrijft. Zij hadden hiertoe de "steun" bekomen van de (onder druk gezette) (3) handelaars "en andere burgers die niet bij een gilde aangesloten waren", in hun vergadering van 5 december (4).

Het stadsbestuur weigerde vlakaf.

In hun wiek geschoten schakelden de twee citoyens notaris François DONNY in om het stadsbestuur officieel aan te manen zich zonder verwijl te voegen naar het manifest en de ordonnantie "zowel als naar de mondelinge onderrichtingen die zij zullen verstrekken, voor zover nochtans dat het (stadsbestuur) bereid is hen andermaal op het stadhuis te ontvangen, maar dan op een manier die meer in overeenstemming is met de waardigheid van de Franse Republiek die hen gezonden heeft". In geval van weigering, nalatigheid of op de lange baan schuiven, zouden de leden van het Magistraat persoonlijk en hoofdelijk verantwoordelijk gesteld worden.

Op 7 december, 's namiddags om 3 uur, geeft DONNY in het Stadhuis aan de voltallige vergadering kennis van zijn mandaat en overhandigt aan de raad-pensionarsi/griffier DE GRYSERRE, de copieën van de bewuste documenten die hij luidop voorleest. De notaris wordt verzocht zich terug te trekken terwijl het stadsbestuur zich beraadt.

Om 16.30 uur wordt hij terug binnengelaten en krijgt hij te horen dat zij bereid zijn, en het altijd geweest zijn, zich te schikken naar al de eisen. Zij vragen de twee "citoyens" te laten weten op welke dag, uur en wijze zij verlangen dat de verkiezingen gehouden worden. Verder verklaren zij dat het hen pijn doet dat beide citoyens de indruk hebben als zouden zij met enige laatdunkendheid ontvangen zijn, terwijl zij uit de grond van hun hart nooit het inzicht gekoesterd hebben oneerbiedig te zijn tegenover personen die in opdracht handelen.

* * *

Het stadsbestuur is dus eindelijk door de knieën gegaan, wel wetende dat er geen ontkomen aan was. Maar de "nationale trots" was gered : zij hadden in eerste instantie de vreemde aanmatiging weggehoond en konden zich nu zonder gezichtsverlies onderwerpen aan het onvermijdelijke. De veroveraar was immers heer en meester

en deelde de lakens uit zoals het hem beliefd. De republiek had ons "bevrijd". Gebiedsroof heeft veel synoniemen, zoals dagelijks blijkt uit de internationale berichtgeving.

- (1) Rijksarchief Brugge - Notariaat Van Caillie (Fr. Donnay) 1941 - boek 155 akte 600.
- (2) Dit was een soort hotelsuite in de westkant van het stadhuis dat als gelegenheidslogement diende voor bezoekende personaliteiten.
- (3) "sur l'avis des susdits commissaire civil et secrétaire adjoint...".
- (4) De vergadering werd gehouden in het "Hôtel du Commerce", het huidige O.L.Vr. College langs het Mercatordok.

BIJLAGE

VRIJ VERTTAALD

In het Hoofkwartier van Antwerpen
op 4 december 1792; jaar één van de
Franse Republiek

De belangen van de Franse Republiek en het welzijn van de Belgische bevolking vereisen dat alle bevelhebbers van troepen in België en de Magistraten van de steden onder ons gezag, alle middelen aanwenden waarover zij beschikken om er orde en kalmte te bewaren, en om aan de bevolking rust en mogelijkheid te geven zich vertegenwoordigers aan te stellen. Bijgevolg wordt er bevolen aan alle tijdelijke commandanten hun volle aandacht hieraan te besteden. Hiertoe zullen zij de veiligheid en bescherming verzekeren van burger CHEPY, vertegenwoordiger van de Franse Republiek in België, zodat hij zijn opdrachten kan vervullen, maar vooral om zonder verwijl over te gaan tot de wettelijke aanstelling van stadsbestuurders en andere ambtenaren : dit in overeenstemming met de mensenrechten zoals uiteengezet in het manifest van onze roemrijke generaal burger DUMOURIER. Er wordt eveneens aanbevolen zijn oproep tot het belgische volk te publiceren.

Luitenant-generaal en Opperbevelhebber
van de divisie "Noord" van het
leger in België

F. MIRANDA